

Apstiprinu
Liepājas Valsts tehnikums

Direktors
(A.Ruperts)

2023.gada 2.janvāris

DDI – 77 - 2023

**DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA
DARBIEM ĒKU REMONTĀ UN APKOPĒ**

Izstrādātā pamatojoties uz Darba aizsardzības likuma 14.pantu un MK 10.08.2010
noteikumiem Nr.749 «Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos»

1. VISPĀRĪGĀS PRASĪBAS

- 1.1. Patstāvīgi darbu drīkst veikt personas ne jaunākas par 18 gadiem, kurām veikta medicīniskā veselības pārbaude pirms stāšanās darbā, ievadinstruktāža, sākotnējā instruktāža darba vietā un drošu darba veikšanas paņēmieni apmācība.
- 1.2. Vienu reizi 12 mēnešos strādājošiem jāiziet atkārtota instruktāža. Personas, kas nav instruētas un apmācītas, patstāvīgi darbu veikt nedrīkst. Ja strādājošie neievēro darba aizsardzības noteikumus, viņiem jāiziet atkārtota instruktāža.
- 1.3. Strādājošā pienākumi:
  - 1.3.1. veikt tikai to darbu, kuram viņš ticis apmācīts un izgājis darba aizsardzības instruktāžu;
  - 1.3.2. ievērot iekšējās darba kārtības noteikumus;
  - 1.3.3. smēķēt tikai īpaši norādītās vietās;
  - 1.3.4. izmantot instrumentus un palīgierīces, ko paredz darba veikšanas tehnoloģija;
  - 1.3.5. zināt aptiecinātas medicīnisko līdzekļu izmantošanas un pirmās palīdzības sniegšanas paņēmienus;
  - 1.3.6. izmantot individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 1.4. Prasības darba vietas iekārtošanai un tehnoloģiskā procesa organizācijai:
  - 1.4.1. zināt un ievērot ražotāja norādījumus, kā arī drošus darba paņēmienus un metodes veicot darbu ar dažāda veida rokas instrumentiem;
  - 1.4.2. mācēt attiecīgajam darbam izvēlēties piemēroto instrumentu, noteikt tā derīgumu, kā arī pārvaldīt instrumenta lietošanas un apkalpes iemaņas;
  - 1.4.3. lietot nebojātus rokas instrumentus, pielietot pēc to nozīmes;
  - 1.4.4. ievērot tīrību un kārtību sanitārās, sadzīves telpās un darba vietā, kā arī ievērot personīgās higiēnas prasības;
  - 1.4.5. ievērot darba vietā un telpās izvietotās drošības zīmes, brīdinošus uzrakstus un apzīmējumus;
  - 1.4.6. nepieļaut to personu atrašanos darba vietā, kuras nav saistītas ar izpildāmo darbu, neuzdot savu darba pienākumu veikšanu citiem;
- 1.5. Ugunsdrošības pasākumi:
  - 1.5.1. nesmēķēt un nelietot atklātu uguni darba vietās un ugunsnedrošās zonās;
  - 1.5.2. ievietot izlietoto slaukāmo materiālu un eļļainos slauķus metāla kastēs ar cieši pieguļošiem vākiem;
  - 1.5.3. nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsējamajiem līdzekļiem;
  - 1.5.4. zināt ugunsdzēsības līdzekļu izvietojuma vietas, prast rīkoties ar tiem ugunsgrēka izcelšanās gadījumā.
- 1.6. Elektrodrošības prasības:
  - 1.6.1. elektroierīcēm un visām metāla, daļām, kuras var nokļūt zem sprieguma, jābūt droši izolētām un iezemētām;
  - 1.6.2. zināt un ievērot elektrodrošības prasības;
- 1.7. Darba higiēnas prasības darba vietai:
  - 1.7.1. lietot gadalaikam un metroloģiskajiem apstākļiem atbilstošus apģērbus;
  - 1.7.2. izpildot darbus ar toksiskiem materiāliem, obligāti jālieto tie individuālās aizsardzības līdzekļi, kuri norādīti attiecīgo materiālu pielietošanas instrukcijā;
  - 1.7.3. aizliegts darba vietā glabāt produktus un ēst. Šim nolūkam jāizmanto vadības norādītās telpas;
  - 1.7.4. darba vietas apgaismojumam jābūt pietiekamam attiecīgo darbu veikšanai. Sevišķa vērība jāpievērš gaismas avota novietojumam – tam jābūt kreisajā pusē, strādnieks nedrīkst redzēt spuldzes kvēldiegu, darba vietas - apgaismojumam jābūt ne mazākam par 300 lx.
  - 1.7.5. lietojot lielu troksni radošas iekārtas un mehānismus, strādnieki jāapgādā ar aizsargaustiņām;
  - 1.7.6. palīgtelpām jābūt aprīkotām ar skapi specapģērba glabāšanai, izlietni, un, vēlams, dušu;
  - 1.7.7. aukstajā periodā nodrošināt iespēju darba pārtraukumos uzturēties apkurinātās telpās;

- 1.7.8. telpu gaisa temperatūrai jābūt diapazonā no 16 līdz 23° C aukstajā gadalaikā, no 16 līdz 27° C siltajā laikā;
- 1.7.9. telpu relatīvajam mitrumam jābūt diapazonā no 30 līdz 70 %;
- 1.7.10. gaisa kustības ātrums telpās nedrīkst pārsniegt 0,4 m/s;
- 1.8. Darbinieks ir tiesīgs, atteikties veikt darbu, vai pārtraukt to, ja darba devējs nav -nodrošinājis nekaitīgus un drošus apstākļus.

2. Veselībai kaitīgie un bīstamie darba vides faktori

- 2.1. elektriskā strāva;
- 2.2. nepietiekams dabiskais vai mākslīgais apgaismojums;
- 2.3. ugunsbīstamība un sprādzienbīstamība;
- 2.4. krītoši priekšmeti, telpas inventāra nestabilitāte;
- 2.5. slidenas grīdas, kāpnes, celiņi;
- 2.6. bojāts inventārs, iekārtas;
- 2.7. neapmierinoša sanitāri higiēniskā situācija.

3. Individuālie aizsardzības līdzekļi

- 3.1. Individuālie aizsardzības līdzekļi:
- Laika apstākļiem piemērots darba apģērbs;
  - Darba apavi;
  - Darba cimdi;
  - Respirators;
  - Drošības josta;
  - Aizsargbrilles vai aizsargmaska;
  - Aizsargķivere.

4. Darba aizsardzības prasības, sākot darbu

- 4.1. Uzvilkt spectērpu, sagatavot individuālos aizsardzības līdzekļus.
- 4.2. Novākt liekos priekšmetus, atbrīvojot pieeju darba vietai.
- 4.3. Pārbaudīt instrumentu, palīgierīču, brīdinājuma plakātu, signalizācijas u.c. esamību un to atbilstību savai funkcijai.
- 4.4. Sagatavot un pārbaudīt kāpņu, sastatņu, pastatņu, iežogojumu pielietošanas iespējas.
- 4.5. Sagatavot apgaismojumu.
- 4.6. Noskaidrot ugunsdzēsības līdzekļu esamību un izvietojumu.

5. Darba aizsardzības prasības, veicot dažādus ēku un būvju apkopes un remonta darbus

5.1. Darba drošības prasības, veicot namdara darbu:

- 5.1.1. veicot koka šķērssienu, galdniecība izstrādājumu uzstādīšanu, iekšējo sienu, kāpņu laukumiņu apdari, piekaramo griestu uzstādīšanu, tas jādara ar montāžas galdiņu palīdzību, aizliegts šim nolūkam lietot trepes;
- 5.1.2. uzstādot statņus, spāres u.c. konstrukcijas, nedrīkst pārtraukt darbu, kamēr šīs konstrukcijas nav droši nostiprinātas;
- 5.1.3. strādājot augstumā, namdaris nedrīkst atstāt cirvi iecirstu koksnē vai uz konstrukcijas malas;

5.1.4. zāgmateriālus, tos tēšot, zāģējot, ēvelējot, jānostiprina tā, lai tie nevarētu ripot un slīdēt. Tēst baļķi drīkst tikai no resnagaļa uz virsotni no labās puses, turklāt labā kāja jānovieto maksimālā attālumā no baļķa iespējamās krišanas vietas;

5.1.5. ja baļķus vai sijas nes vairāki strādnieki, tie jānes visiem uz viena un tā paša pleca, bet tos noņemt vai nomest drīkst tikai pēc darbu vadītāja komandas;

5.1.6. no zāģbaļķiem un citiem kokmateriāliem jābūt izņemtām naglām un skrūvēm. Klāju, iežogojumu, slietņu margas nedrīkst būt ar naglu smailēm. naglu galviņas jāiedzen dziļi kokā;

5.1.7. veicot darbus ar antiseptiski apstrādātiem materiāliem, namdarim jālieto roku aizsarglīdzekļi;

5.1.8. aizliegts apstrādāt zāgmateriālus ar antiseptiskām vielām tieši darba vietā;

5.1.9. koka konstrukciju izjaukšanu tranšējās un bedrēs drīkst veikt no augšas uz leju. Vienlaicīgi drīkst noņemt ne vairāk par trim dēļiem, bet birstošās un nedrošās gruntīs – ne vairāk par vienu;

5.1.10. bedres un tranšejas, kas dziļākas par 3 m, ja ir dabiskais zemes mitrums (izņemot smilšu gruntis), jānostiprina ar dēļiem, kas ir biezāki par 44 mm; smilšu gruntīs – biezāki par 50 mm;

5.1.11. ar elektroinstrumentiem, kuru barošanas tīkla spriegums ir 220 v, drīkst strādāt tikai personas, kuras speciāli apmācītas un kurām to atļāvis darbu vadītājs;

5.1.12. **Aizliegts:**

- strādājot augstumā, novietot instrumentus un materiālus uz klāja malas;
- skaldīt, tēst un citā veidā apstrādāt zāgmateriālus uz sastatnēm vai pastatnēm;
- atnest materiālus no paaugstinājuma;
- veikt āra darbus miglas, lietus, negaisa un vēja, kas ir stiprāks par 15 m/s, laikā;
- uzasināt instrumentus ar abrazīva riņķa perifērijas pusi;
- strādāt ar elektroinstrumentiem un cirvi ārā, ja ir lietains laiks.

5.2. Drošības prasības sniega tīrīšanai no jumtiem:

5.2.1. pie sniega tīrīšanas no jumtiem pielaižamas personas, kuras sasniegušas 18 gadu vecumu, ir spējīgas veikt darbu augstumā un ir instruētas par drošiem darba paņēmieniem un darba metodēm;

5.2.2. darbiniekus laist uz jumta atļauts pēc tam, kad darbu vadītājs ir apskatījis spāres, latojumu (jumta klāju) un parapetu un konstatējis, ka tie nav bojāti, bet, ja nepieciešams, noteicis drošības virvju piestiprināšanas vietas un drošus paņēmienus to piestiprināšanai (lietojamas kaprona vai kaņepāju virves);

5.2.3. darbiniekiem, veicot darbus uz jumta, jābūt nodrošinātiem ar izmēģinātām un pārbaudītām drošības jostām, drošības virvēm un neslīdošiem apaviem;

5.2.4. virve vai trose jāpiestiprina pie jostas tikai mugurpusē. Virve vai trose nedrīkst būt garāka par attālumu no tās piestiprinājuma vietas (kores) līdz jumta dzegai. Uz citiem jumtiem aizliegts strādāt bez neslīdošiem (tūbas vai filca) apaviem;

5.2.5. darbiniekiem, kuri strādā uz vairāk nekā 20° slīpiem jumtiem vai uz slapjiem jumtiem (neatkarīgi no slīpuma), jābūt apgādātiem ar pārnēsājamajām kāpnēm (trapiem), kas nav šaurākas par 30 cm, un apsistas ar līstēm;

5.2.6. aizliegts piestiprināt drošības virves un tērauda troses pie dūmvada gala, tās piestiprināmas pie stabiliem ēkas konstrukcijas elementiem (dzelzsbetona plākšņu, paneļu montāžas cilpas vai speciālas skavas, kas ierīkotas uz jumta un paredzētas drošības virvju piestiprināšanai, kā arī betona bloki, kuru stiprība iepriekš pārbaudīta u.c.);

5.2.7. likt uz jumta gabalmateriālus, darbarīkus un taru tikai tad, ja ir gādāts par to, lai tie nenokristu (nenoslīdētu) pa jumta slīpni vai lai tos neaizpūstu vējš;

5.2.8. metot no jumta sniegu, jāievēro šādi drošības pasākumi:

- ietve un, ja nepieciešams arī brauktuve, iespējamās sniega krišanas platumā jāierobežo no trim pusēm ar inventāra redelēm vai vairogiem un auklu ar sarkaniem karodziņiem, ko pakar uz speciāliem statņiem, ja ēka ir līdz 20 m gara, norobežojuma daļai jābūt ne šaurākai par 6 m;
- pirms nožogojuma uz ietves nostāda dežurantu oranžā vestē, viņam jābūt svilpei gājēju brīdināšanai un signalizēšanai tiem, kas strādā uz jumta;

- visas durvju ailes, kas atrodas tai pusē, kur no jumta slīpnes tīra sniegu, aizslēdzamas, vai kāpņu telpā, arku un vārtu iekšpusē nostāda dežurantus, lai viņi brīdinātu cilvēkus par bīstamību. Ja nav iespējams aizslēgt durvis (izeja ir uz tīrīšanas pusi), jābūt ierīkotai nojumei.

- 5.2.9. aizliegts mest sniegu uz elektrības vadiem, kokiem un krūmiem, automašīnām, kas atrodas lejā u.tml.;
- 5.2.10. aizliegts mest no jumta darbarīkus un citus priekšmetus;
- 5.2.11. pēc darba beigām, kā arī darba pārtraukuma laikā, darbarīkiem un citiem priekšmetiem jābūt novāktiem no jumta;
- 5.2.12. aizliegts tīrīt jumtus biezas miglas laikā, kā arī, ja pūš vairāk nekā 5 balles stiprs vējš vai ir stiprs sniegunis;
- 5.2.13. tīrīt sniegu no jumtiem atļauts tikai dienā. Ja šos darbus nepieciešams veikt vakarā vai naktī, darba vietai un pieejai pie tās jābūt labi apgaismotai;
- 5.2.14. ledus lāstekas no jumta malām vai ūdens notekcaurulēm noņemamas tikai ar speciālām ierīcēm (āķiem). Pārkārties pār jumtu, lai veiktu šo darbu, aizliegts;
- 5.2.15. Jumta tīrīšanas laikā aizliegts pieskarties elektrības vadiem, televīzijas antenām un citām ietaisēm, no kurām var iegūt elektrotraumu;
- 5.2.16. no skārda pārseguma virs jumta spārēm sniegs jātīra regulāri, nepieļaujot, ka izveidotos par 30 cm biezāka sniega kārtā;
- 5.2.17. no visu konstrukciju jumtiem sniegs jātīra ar koka lāpstām, tīrīt jāsāk no jumta kores, vienmērīgi līdz dzegai, nepieļaujot, ka atsevišķās vietās no sniega rastos pārslodze. Aizliegts sākt sniega tīrīšanu no jumta malām. Nav pieļaujams lietot metāla rīkus, lai notīrītu atsevišķās vietās uz jumta izveidojušos ledu (jumta teknē, pie notekcauruļu teknēm vai teknēs u.c.).

5.3. Drošības prasības izolācijas un jumtīķu darbiem:

- 5.3.1. pie izolācijas un jumtīķu darbiem uz jumtiem pielaižamas personas, kuras ir instruētas par drošiem darba paņēmieniem un metodēm;
- 5.3.2. pirms laist uz jumta klāt vai labot jumta segumu, atbildīgajam par darbu veikšanu jāpārliecinās, vai spāres un latojums ir pilnīgā kārtībā;
- 5.3.3. uz jumta strādājošajiem jābūt apgādātiem ar drošības jostām, nodrošinājuma virvēm un neslīdošiem apaviem. Strādājošajiem uz jumta, kuram ir vairāk nekā 20⁰ liels slīpums, vai uz apsarmojuša vai apsniguša jumta, neatkarīgi no tā slīpuma, jābūt nodrošinātiem arī ar pārvietojamām kāpnēm, kuru platums ir vismaz 30 cm un kuras apsistas ar līstēm. Darba laikā kāpnes stingri jānostiprina ar āķiem, piemēram, aiz jumta kores (ja ir divslīpņu jumts);
- 5.3.4. Pirms jumta klāšanas vai labošanas darbu sākšanas jāpārbauda parapeta nožogojuma stāvoklis un, ja tas kļuvis vecs, jāgādā par tā nostiprināšanu;
- 5.3.5. dūmvadu galu segšana un vēdināšanas šahtu jumtiņu ierīkošana jāizdara no horizontāliem paklājiem, kas uzlikti uz latojuma. Lietot pieslienamās kāpnes aizliegts. Ja dūmvada gala un vēdināšanas šahtas augstums ir vairāk nekā 1,5 m, to segumu ierīko, stāvot uz stabilām turām. Šādos gadījumos darbinieki apgādājami ar drošības jostām un nodrošinājuma virvēm. Turām uz jumta jābūt droši nostiprinātām ar atsaites trosēm;
- 5.3.6. gabalmateriāli uz jumta jāliek un, ja nepieciešams, jānostiprina tā, lai tiem nebūtu iespējams noslidēt pa slīpi lejā un lai vējš nevarētu tos nopūst. Jālieto pārvietojams tīkla azizsargekrāns, ko ierīko kā pārkari pār dzegu;
- 5.3.7. aizliegts atrasties uz jumta un veikt tur jebkādu darbu, ja vēja ātrums pārsniedz 7,5 m/s (5 balles), kā arī tad, ja ir bieza migla, apledojums, negaiss, lietus gāze vai stiprs sniegunis;
- 5.3.8. veco jumtu tērauda lokšņu malas nolīdzina, loksnes apgriež un citas sagatavošanas operācijas veic uz zemes vai bēniņos, bet uz jumta padod jau sagatavotas likšanai;
- 5.3.9. pārtraukumos vai pēc darba pabeigšanas visi materiālu atlikumi, darbarīki, inventārs un ierīces jānovāc no jumta;

5.3.10. lai cilvēki nenokļūtu zonā, kurā no jumta var krist materiāli, darbarīki, tara vai tecēt mastikas vai krāsas, ne mazāk kā 3 m no sienas uz zemes jāuzstāda nožogojums vai jānostāda sargs.

5.4. Drošības prasības iestiklošanas darbiem:

5.4.1. pie iestiklošanas darbiem pielaižamas personas, kuras ir instruētas par drošiem darba paņēmieniem un metodēm;

5.4.2. pārvadāt vai pārnēsāt stiklus pieļaujams tikai kastēs vertikālā stāvoklī. Aizliegts pat nelielā attālumā pārnēsāt atsevišķus stiklus ar rokām bez blīviem cimdkiem;

5.4.3. ja objektā plaši jāveic iestiklošanas darbi, stiklu sagatavošanai un apgriešanai, kā arī tepes sagatavošanai jābūt ierādītai speciālai telpai;

5.4.4. zem stiklinieka kājām pieliekamas koka restes. Darba vietā jābūt kastei stikla atgriezumiem, liekšķerei, sukai vai sarenei, aizsargbrillēm, ādas pirkstaiņiem un darbarīkiem (stikla grieznis, lineāls, koka āmuriņš u.c.), kā arī aptiecināi ar medikamentiem. Stikla atgriezumam un lauskas jāsavāc kastē un jāaizvāc no darba vietas;

5.4.5. stikla griešanai jābūt ierīkotam speciālam ar linoleju pārklātam galdam, bet stikliniekam rokās jābūt uzvilkti pirkstaiņiem. Pat ļoti mazus stiklus griezt uz ceļgaliem vai gadījuma priekšmetiem, kā arī tiem pārkarājoties, aizliegts;

5.4.6. ja jāaplauž biezi stikli, plakanknaibļu lūpās jāieliek lupatas (gumija, kartons), lai stikls neieplaisātu;

5.4.7. stikla jumtu un virsgaismas logu remonta darbi veicami no stingri nostiprinātām kāpnēm, vienlaidu turām ar margām vai klāja pa jumtu un rāmjiem. Staigāšanai pa virsgaismas logu slīpni jāizmanto vieglas kāpnes, kuru augšgalā ir metāla āķi, ar ko aizāķēties aiz virsgaismas loga kores, un kurām apakšā ir piesietas šķērslatas slodzes sadalei uz rāmjiem. Zem tās vietas, kur tiek veikti darbi, jābūt ierīkotiem dēļiem vai brezenta vienlaidu aizsargiem, kas neļautu nokrist stikliem;

5.4.8. mest zemē stikla lauskas, veco tepi vai darbarīkus aizliegts;

5.4.9. darba veikšanai uz virsgaismas logiem un jumtiem stikliniekiem jāizsniedz neslīdoši filca apavi, drošības jostas un nodrošinājuma virves;

5.4.10. logu rāmju iestiklošanā lietot pieslienamās kāpnes aizliegts;

5.4.11. ieliekot iestikloto logu ārējo rāmju augšvērtnes, stikliniekam jābūt apliktai drošības jostai, kas ar drošības virvi piestiprināta pie izturīgiem ēkas elementiem;

5.4.12. apstrādājot stiklu mehāniski vai ar rokām, ar abrazīvo instrumentu, stikliniekam jālieto aizsargbrilles, respiratori, ādas pirkstaiņi, cimdi.

5.5. Drošības prasības atslēdznieka darbam:

5.5.1. visas remonta laikā noņemtās daļas jāsaliek iepriekš sagatavotās vietās, sakraujot tās noteiktā kārtībā, stabili, nepieciešamības gadījumā pielietot starplikas. Aizliegts novietot noņemtās daļas līdzās darbojošajiem iekārtām;

5.5.2. instrumentus, detaļas u.tml., kuras pielieto remontdarbu veikšanai, nelikt uz remontējamās iekārtas galdiem vai statnēm, bet pēc remontdarbu veikšanas pārbaudīt, vai kaut kas nav palicis uz iekārtas virsmām;

5.5.3. detaļas, kuru svars ir 20 kg un lielāks, jānoņem un jānovieto ar celšanas mehānismiem vai jāizmanto palīgstrādnieka palīdzība;

5.5.4. detaļu, kas sver vairāk par 80 kg, celšanu un pārvietošanu drīkst veikt tikai ar kādu cēlējierīču palīdzību, kuras atbilst "Celtņu uzbūves un drošas ekspluatācijas noteikumiem", apmācīta stropētāja vadībā;

5.5.5. cēlājierīces drīkst stiprināt pie izturīgiem atbalstiem (steķi, trijkāji u.tml.), kas izgatavoti saskaņā ar aprēķinu (projektu). Aizliegts karināt kravas pie ēkas daļām (sijām, spārēm);

5.5.6. pārsegumus un citus ēkas elementus izmantot drīkst tikai pēc attiecīgo slodžu pieļaujamības pārbaudes, un, ja devis atļauju remontdarbu vadītājs;

- 5.5.7. smaguma celšanu, nolaišanu un pārvietošanu jāveic saskaņā ar atbildīgā remontdarbu vadītāja signāliem;
- 5.5.8. montējot remontējamo iekārtu, detaļas un montāžas vienības droši jānostiprina, kā arī īpaša uzmanība jāpievērš tam, lai iekārtu iekšpusē nepaliktu stiprinājuma detaļas, instrumenti u.tml.
- 5.5.9. **Aizliegts:**
- iekārtu vai mehānismu remonts to darba vai tukšgaitas laikā;
  - strādāt kailu, nenosegtu elektrisko vadu un elektroiekārtu spaiļu tiešā tuvumā, ja tie atrodas zem sprieguma;
  - atrasties zem paceltas kravas vai tās iespējamās krišanas zonā;
  - atstāt jebkādu instrumentus, slauķus, detaļas u. tml. uz remontējamo iekārtu virsmām.
- 5.5.10. beidzot remontēšanu, pārbaudīt aizsargzemējuma nebojātību un nolikt vietās visus aizsargiežogojumus;
- 5.5.11. strādāt ar pārnēsājamajiem elektriskiem darba rīkiem atļauts tikai tiem darbiniekiem, kuri ir speciāli apmācīti un instruēti drošības tehnikas jautājumos par šo instrumentu apkalpošanu;
- 5.5.12. atslēdznieku āmuru un uzsitējveseru virsmai jābūt nedaudz izliektai, bet ne slīpai, atsistai, tai nedrīkst būt ieplaisājumi, āmuriem un uzsitējveseriem jābūt droši nostiprinātiem uz kātiem, noķīlētiem ar atskabargainiem metāla ķīļiem un bez uzkaldinājuma.
- 5.5.13. visu darbarīku: āmuru, uzsitējveseru kātu virsmām jābūt gludām, bet kātiem – izgatavotiem no cietām, stingrām koku sugām. Rokturus nedrīkst izgatavot no skujkoku un mitra materiāla;
- 5.5.14. visiem darbarīkiem (vīlēm, nažvīlēm, utt.), kuriem ir smaili gali rokturu nostiprināšanai, jābūt ar spalēm, kas atbilst izmēru lielumiem un ar bandāžas gredzeniem;
- 5.5.15. trieciendarbības instrumentiem (cirtņiem, krustcirtņiem, caursitņiem, punktsitņiem u.c.) jābūt bez ieplaisājumiem, atskarpām un uzkaldinājumiem;
- 5.5.16. cirtņim jābūt vismaz 150 mm garam, bet tā saplacinājumam no 60 līdz 90 mm garam. Cirtņa griezējšķautnei jābūt taisnai vai nedaudz izliektai;
- 5.5.17. darbam ar cirtni, krustcirtni vai citu darbarīku darbiniekam jāizsniedz aizsargbrilles;
- 5.5.18. uzgriežņu atslēgām jāatbilst uzgriežņu un skrūvju galviņu izmēriem, tām jābūt bez ieplaisājumiem, atslēgu žokļiem jābūt stingri paralēliem un tie nedrīkst būt nogludināti. Bīdatslēgām nedrīkst būt lodzīgas kustīgās daļas. Aizliegts pagarināt atslēgas, šim nolūkam lietojot caurules vai citus līdzīgus priekšmetus. Atsevišķos gadījumos, jā pēc tehnoloģiskā procesa tas nepieciešams, jālieto speciāli uz atslēgām fiksējami un atbilstoši atslēgas izturībai tarēti pagarinājumi.

6. Darba aizsardzības prasības avārijas situācijās

- 6.1. Avārija: jāpārtrauc darbs un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi, bet, ja tas nav iespējams, tad darbs jāpārtrauc, līdz bīstamība novērsta.
- 6.2. Ugunsgrēks:
- nekavējoties ziņot Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam pa tālr. 112;
  - sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem līdzekļiem (ugunsdzēsamo aparātu, smiltīm, ugunsdzēsības krānu u.c.);
  - izsaukt uz ugunsgrēka vietu darba vadītāju.
- 6.3. Nelaiemes gadījums:
- ja noticis nelaiemes gadījums vai pēkšņa saslimšana, darbs jāpārtrauc, par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam, jāsaņem pirmā palīdzība, bet nepieciešamības gadījumā jādodas pie ārsta;
  - ja nelaiemes gadījums noticis ar citu darbinieku, sniegt viņam pirmo palīdzību, saglabāt notikuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtējiem, par notikušo ziņot tiešajam vadītājam.

7. Darba aizsardzības prasības beidzot darbu

- 7.1. Notīrīt instrumentus, inventāru un palīgierīces un novietot tos glabāšanai norādītā vietā.
- 7.2. Specapgērbu novietot skapī vai nodot mazgāšanā. Veikt personīgās higiēnas pasākumus, nomazgāt rokas un seju ar ziepēm. Rūpīgi pārbaudīt, vai nav iegūtas ādas skrambas, tās jāapstrādā.

8. Darbinieka atbildība par instrukcijas noteikumu pārkāpumiem

Personas, kuras pārkāpušas darba drošības noteikumus atkarībā no kaitējuma raksturu par dotās instrukcijas, pastāvošo mehānismu ekspluatācijas noteikumu u.c. darba aizsardzības prasību neievērošanu, ir atbildīgas disciplinārā, administratīvā vai tiesas kārtībā pēc pastāvošās likumdošanas atkarībā no pārkāpuma rakstura un sekām, kas radušās pārkāpuma rezultātā.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta tālrunis – 112

Neatliekamās medicīniskās palīdzības tālrunis – 113